

86 jaar na evacuatie Culemborg 14-10-1940

Hoe spannend was de evacuatie naar Beusichem 86 jaar geleden

Beusichem en dorpen bleven onbeschadigd in de Tweede wereldoorlog. Gevechten kwamen wel dichtbij. Zo werd 14 mei 1940 in Culemborg nog fel gevochten en vluchtten inwoners naar dorpen als Beusichem. En wist u: de Culemborgse waren de laatste schermutselingen van het Nederlandse veldleger vòòr de capitulatie in 1940.

Beusichemmers hoorden dus alleen laatste schermutselingen in Culemborg vòòr de capitulatie. Dat was 5 jaar later opnieuw zo met geallieerden-gevechten in Oost-Betuwe. Dit artikel wijst op boeken en verslagen.

In 1946 werd de evacuatie herdacht

Het is 14 mei 2026 precies 86 jaar geleden dat de bevolking van Culemborg evacueerde naar dorpen als Beusichem, Zoelmond en Ravenswaaij. Er werden zware gevechten verwacht op 14 mei 1940 rond de spoorbrug. Toen de evacuatie op gang kwam, was Nederland al gecapituleerd. Dat nieuws was alleen nog niet breed bekend. Het was chaotisch in dit gebied met veel terugtrekkende militairen en verplaatsing van vee om te evacueren via de pont van Beusichem.

Culemborg was een garnizoenstad geworden vol met luchtafweer en staf van legerdiensten. Kijk hiervoor naar

een uitgebreid [verslag](#) op de site oorlogsslachtofferswestbetuwe.nl.

Op 13 mei 1940 waren al Duitse luchtaanvallen uitgevoerd op Culemborg. Ook de gevechten van grondtroepen kwamen dichterbij, schrijft E.H. Brongers in zijn boek Grebberlinie 1940. Die 14^e mei waren er al diverse beschietingen in Culemborg tussen groepen Nederlandse soldaten en oprukkende SS-groepjes in motorboten en motoren.

Volgens Brongers zijn dat achteraf bijzondere gevechten gebleken. Die beschietingen bij Culemborg waren namelijk de 'laatste schermutselingen van het Nederlandse veldleger vòòr de capitulatie'.

De oorlog stopte namelijk na 14 mei 1940, de dag dat Rotterdam gebombardeerd werd en de evacuatie afgedwongen. Op andere fronten zoals de Grebberberg, in Scherpenzeel of Afsluitdijk was fel gevochten, maar een impasse ontstaan. Brongers zet daarmee het beeld wat recht dat Nederland zich niet krachtig verweerde.

Duitsers wilden rond de Lek aanvallen

De capitulatie 14 mei 1940 voorkwam ergere gevechten in deze streek. De Duitsers hadden 15 mei 1940 namelijk een forse aanval gepland op de Betuwelinie. Deze aanval zou zich afspelen langs de Lek, schrijft Brongers. Dat was de zwakke plek in de strategie om land onder water te zetten (inundatie). Een rivier en dijk kun je natuurlijk niet onder laten lopen.

Een aanval op die Betuwestelling (of Lekacces genoemd) zou hier vlak voor de deur plaatsvinden. Rond Culemborg (Schalkwijk en Everdingen) liggen grote fortcomplexen (Werk aan Groenweg en Honswijk) om die zwakke plek in de Waterlinie te verdedigen.

Voor de oorlog oefenden soldaten het leggen van tijdelijke bruggen bij Beusichem

